

Bakgrunnsnotat for møte i Topplederforum for bærekraftsmålene 1. juni 2022

Tema: Energiforsyning – klima, natur og konkurransekraft

Bærekraftsmålene er en omstillingsagenda, der målene henger sammen og påvirker hverandre. Noen ganger kan målene være utfordrende å forene.

Norge har meldt inn et forsterket klimamål under Parisavtalen. Vi skal redusere klimagassutslippene med 50-55% i 2030 sammenliknet med 1990, med mål om en reduksjon på 90-95% i 2050. Dette krever innovasjon og innebærer en betydelig omstilling på de fleste områder av økonomien.

Elektrisk energi har gitt Norge en betydelig konkurransefordel og dannet i sin tid grunnlaget for industrialiseringen av landet (bærekraftsmål 9). Overgang fra fossil energibruk til bruk av fornybar kraft vil bidra til å redusere klimautslippene (mål 13). Det pågår en elektrifisering av transportsektoren og industribedrifter legger om sin virksomhet for å få mindre utslipp, noe som øker kraftforbruket. Samtidig forventes det økt innslag av nye kraftintensive industrier, som datasentre og batterifabrikker. For denne type virksomheter har sikker tilgang på fornybar kraft og utviklingen i framtidige kraftpriser betydning for lønnsomheten. For Norge er tilgangen på fornybar kraft en ressurs som gir grunnlag for økt sysselsetting (mål 8).

Norge har historisk sett hatt et kraftoverskudd og lave priser på elektrisiteten. Siden høsten 2021 er prisene i Sør-Norge mangedoblet. Krigen i Ukraina har bidratt til ytterligere usikkerhet om utviklingen i energimarkedene fremover, noe som også påvirker kraftprisene. Uroen i internasjonale energimarkeder har medført høye energi- og matvarepriser, og dette har omfattede konsekvenser for mange land. Norge spiller en sentral rolle i det europeiske energimarkedet som en stabil og pålitelig leverandør.

Å øke energieffektiviteten og andelen fornybar energi er bærekraftsmål 7. Noe vindkraft, vannkraft og solkraft bygges ut nå og regjeringen har ambisjoner om mer fornybar kraftproduksjon. Spørsmålet er om kraftproduksjonen bygges ut der det er størst behov, og hvilken innvirkning mye ny uregulerbar kraftproduksjon har på kraftsystemer og evnen til å dekke forbruket under vekslende værforhold og etterspørsel. Utbyggingen reiser problemstillinger knyttet til behovet for nettutbygging og påvirkningen på naturen på land og til havs. Vindkraftdebatten og motstand mot store nettutbygginger viser bl.a. at det kan

være en motsetning mellom klimatiltak (mål 13) og miljøvern (mål 14 og 15). Dette er forhold bl.a. nettutvalget og energikommisjonen er gitt i oppdrag å vurdere.

Innenfor utviklingssamarbeidet er fornybar energi (mål 7) og klima (mål 13) prioriterte tema. Norge vil også bidra til å redusere klimagassutslipp i land med store utslipp fra kullkraft, bl.a. gjennom investeringer i regi av Klimainvesteringsfondet forvaltet av Norfund.

Topplederforum inviteres til å diskutere disse dilemmaene:

- Hvordan kan vi kombinere målsettingene om å redusere klimautslippene, hensynta naturen til havs og på land, få energi for elektrifisering av transportsektoren og til å sikre konkurransekraften til framvoksende næringer?
- Finnes det veier å gå som reduserer de innebygde målkonfliktene slik at vi samtidig reduserer klimagassutslipp, styrker konkurranseevnen og bevarer naturen?
- Hvordan kan Norge få mest igjen for kraftressursene?
- Hvordan blir Norge og norsk kraftproduksjon påvirket av et raskere grønt skifte i Europa?